

Asia: VN/1001/2020

Hallituksen esitysluonnos laajakaistarakentamisen tuesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pohjois-Pohjanmaan liiton lausunto

On hyvä, että julkista tukea voi saada laajakaistayhteyksien kehittämiseksi alueille, joilla ei ole vastaavaa kaupallista tarjontaa ja kunnilla olisi hyvät edellytykset kehittää alueen tietoliikenneyhteyksiä tavoitteitaan ja tarpeitaan vastaavasti.

Hankkeiden toteuttaminen perustuu kuntien vapaaehtoisuuteen, mutta vaatimus kuntien osallistumisesta hankkeiden kustannuksiin loisi käytännössä vielä aiemmastakin toteutusmallista kasvaneen (laajemmat alueet tukikelpoisia)) menoerän kuntatalouteen. Koska valtion tukea ei myönnetä ilman kuntien rahoitusosuutta, joutuvat Suomen kansalaiset keskenään eriarvoiseen asemaan. Maakunnan liitto esittääkin, että kunnan omarahoitus-osuudesta tulee luopua kokonaan. Valtion tuki tulee olla vähintään 66% ja nostaa mielellään samalle tasolle, kuin maaseuturahaston kyläverkkohankkeille myöntämän tuki eli 70%. Näin voitaisiin eri tukimahdollisuuksia käyttää joustavasti ja ne olisivat tukiehdoiltaan hyvin samankaltaisia. Kunnat voisivat lisäksi halutessaan osallistua ryhmäpoikkeusasetuksen puitteissa hankkeiden tukemiseen, julkinen tuki kun voi olla enintään 100% tukikelpoisista kustannuksista. Tämä parantaisi harvaan asuttujen alueiden hankkeiden toteutumista ja kannattavuutta.

Asetukseen esitetyt kuntien maksuosuuskriteerit ovat kestävämmät monien kuntien kannalta, koska niissä ei huomioida lainkaan alueiden laajuutta. Rakentamiskustannukset ovat laajoissa harvaanasutuissa pitkien välimatkojen kunnissa moninkertaiset maantieteellisesti pienempiin kuntiin verrattuna. Vuonna 2009 maakuntien liittojen laatimasta laajakaistarakentamisen hankeohjelmasta Suomessa on toteutunut vasta noin puolet ja toteutumatta ovat monet laajat harvaan asutut alueet. Useilla kunnilla ei aiemminkaan ole ollut taloudellisia edellytyksiä toteuttaa hankkeita, vaikka niiden kuntaosuus olisi ollut ”vain” 8%.

Haja-asutusalueiden laajakaistapalveluiden suurin haaste on vähäinen asiakasmäärä ja siksi kaiken asiakaspotentiaalin hyödyntäminen on keskeistä, laista tulee poistaa tarpeeton jaottelu vakituisiin ja vapaa-ajan asukkaisiin, yhteydet tulee varmistaa kaikki toiminnalliset alueet huomioiden.

Pohjois-Pohjanmaan liitto esittää, että liitojen rooli pysyy ennallaan. Hankkeiden aktivointia ja kilpailutusta ei Pohjois-Pohjanmaan liiton kokemuksen perusteella voida erottaa toisistaan.

Valtion rakentamiseen varaama rahoitus 5M€ on tavoitteeseen ”Vuonna 2025 kaikilla kotitalouksilla tulisi olla mahdollisuus käyttää vähintään 100 Mbit/s yhteyksiä” nähden riittämätön. Valtiontuki pitäisi taata kaikille ehdot täyttävälle ja toteuttamiskelpoisille hankkeille.

Yksityiskohtaisia muutosehdotuksia:

- Lain 3§ toinen momentin määritelmä muutettava EU:n tavoitteiden mukaiseksi ”nopealla laajakaistayhteydellä yhteyttä, joka pystyy tarjoamaan 100 Mbit/s symmetrisen häiriöttömän yhteyden tavanomaisissa ruuhka-aikaolosuhteissa, ja joka on mahdollista nostaa 1 Gbit/s nopeuteen.”
- Lain 4§: perustelutekstissä edellytetään ennen markkina-analyysin tekemistä kunnalta ja maakunnalta ja kunnalta kohtuuttoman tarkkaa perusteltua selvitystä hankkeen arvioinnista, alueen kehityksestä jne. Markkina-analyysi kuuluu osana valmisteluvaihetta, jossa selviää mahdolliset jo olemassa olevat verkot ja liityntäpisteet tai operaattoreiden seuraavien vuosien suunnitelmat. Hankeen ja kuntien kustannukset eivät näin ollen ole vielä tiedossa. Markkina-analyysin tekemiseksi tulisi riittää kunnan tai maakunnan tekemä pyyntö tehdä markkina-analyysi.
- Lain 5§: perustelutekstissä edellytetään, että julkinen tuki tulisi julistaa haettavaksi riittävän näkyvällä tavalla siten, että hausta saisivat tiedon kaikki siitä kiinnostuneet. Maakunnan liitto voisi ilmoittaa hausta esimerkiksi verkkosivuillaan ja julkaisemalla ilmoituksen maakunnan alueella ilmestyvissä sanomalehdissä. Sanomalehti-ilmoitus tulee poistaa perustelutekstistä. Tehokkaimmat jakelutiet on testattu jo aikaisemmassa hankkeiden kilpailutuksissa eikä lehti-ilmoitus niihin kuulu. Lehti-ilmoituksista syntyy vain turhia kuluja.
- Lain 12§: tukikelpoisten kustannusten 3 momentti. Poistettava sana vakinaiseen ja muutettava muotoon ”kustannukset, jotka ovat välttämättömiä hankealueella sijaitsevien, käyttäjän asuin- tai sijaintipaikkaan toimitettavien liittymien tarjonnassa.” On täysin tarpeetonta jaotella vakituisiin ja vapaa-ajan asukkaisiin, monet tekevät etätöitä ja ”vakainainen” asuinpaikka on menettänyt merkitystään. Nopeita kiinteitä yhteyksiä ei kuitenkaan kukaan osta ilman tarvetta

yhteyksille, joten muutos ei merkittävästi lisää valtiontuen tarvetta. Kaikkien tilaajien tukikelpoisuudella voi yksittäisen hankkeen kohdalla olla ratkaiseva vaikutus hankkeen kannattavuuteen.

- Lain 12§: tukikelvottomien kustannusten 3 momentti. Poistettava sana voidaan ja muutettava muotoon "kustannukset alueella, joka ulottuu sadan metrin päähän sellaisesta liityntäpisteestä, josta tarjotaan nopeita laajakaistayhteyksiä kohtuulliseen hintaan."
- o Pelkkä tekninen mahdollisuus ei saa rajoittaa tukikelpoisuutta. Jos liityntäpisteen omistaja ei tosiasiallisesti tarjoa nopeita laajakaistayhteyksiä kohtuulliseen hintaan kyseisestä

Väisänen Mikko
Pohjois-Pohjanmaan liitto